

Број/Број: 04/2,03/11-05-1-37/13
Сарајево/Sarajevo, 10. 4. 2013.

**KOLEGIJU ZASTUPNIČKOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
KOLEGIJU DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
ČLANOVIMA IZASLANSTVA PSBIH U INTERPARLAMENTARNOJ UNIJI
ČLANOVIMA POVJERENSTVA ZA VANJSKE POSLOVE ZASTUPNIČKOG
DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
KOLEGIJU TAJNIŠTVA
SEKTORU ZA MEĐUNARODNE ODNOSI I PROTOKOL**

***Predmet: Izvješće sa 128. zasjedanja Skupštine Interparlamentarne unije, održane
od 22. do 28. ožujka 2013. godine u Quitou, Ekvador***

U Quitou je od 22. do 27. ožujka 2013. održano 128. proljetno zasjedanje skupštine Interparlamentarne unije, u čijem je radu sudjelovalo i Izaslanstvo Parlamentarne skupštine BiH u kojem su bili: Drago Kalabić, predsjedatelj Izaslanstva PSBiH u IPU-u, te Nermina Ćemalović i Mato Franjičević, zamjenici predsjedatelja.

Na zasjedanju je sudjelovalo više od 1 150 parlamenataraca iz 119 država članica. Svečano otvaranje zasjedanja upriličeno je 22. ožujka 2013. godine, u nazočnosti predsjednika Ekvadora Rafaela Correa Delgada. Pozdravljajući zastupnike, predsjednik je izrazio zadovoljstvo činjenicom što je jedna mala zemlja Latinske Amerike uspjela dobiti priliku i okupiti gotovo sve parlamente svijeta u vremenu kada država provodi radikalne promjene kako bi pobijedila nepravde i nejednakosti akumulirane proteklih godina. Istaknuo je da Ekvador prolazi kroz dinamičan proces razvoja.

Zastupnicima se na otvaranju obratio i predsjednik Interparlamentarne unije Abdelwahad Radi, koji je podsjetio na značaj Interparlamentarne unije kao jedne od najstarijih i najvećih međunarodnih organizacija. Prema njegovim riječima, premda ne postoji svjetski parlament, IPU je najbliža tome da to postane, budući da zakonodavci koji donose odluke i razmjenjuju mišljenja na globalnoj razini dolaze iz skoro svih zemalja svijeta. Istaknuo je značaj tema zasjedanja zbog turbulentnog vremena, gospodarske krize i oružanih sukoba s kojima se svijet danas suočava, a koji doprinose destabilizaciji i neizvjesnosti stanovništva. To rezultira tragičnim porastom nasilja koje prelazi granice i predstavlja globalnu prijetnju. Pozvao je na nastavak dijaloga kako bi se postigao mir među narodima. U svome obraćanju g. Radi je

podsjetio na to da vlast nije samo povlastica nego odgovornost. Apelirao je na parlamentarce da se uključe u borbu protiv genocida i nasilja na ženama, ističući kako se, prema statistikama, broj takvih žrtava povećava iz dana u dan. “Čvrsto sam uvjeren da parlamenti imaju moć pomoći u oblikovanju drukčijega svijeta, boljega svijeta, jednostavno ispitujući politike, ratificirajući međunarodne sporazume, donoseći zakone i pozivajući vlade na odgovornost za ono što im je činiti ili ne činiti. Parlamenti također imaju odgovornost zastupati interese svih ljudi”, rekao je g. Radi.

Za zasjedanje je usvojen sljedeći dnevni red:

- 1. Izbor predsjednika i zamjenika predsjednika 127. zasjedanja Skupštine IPU-a;**
- 2. Razmatranje zahtjeva za uvrštenje hitne točke u dnevni red;**
- 3. Ogvornost za zaštitu: Uloga parlamenata u zaštiti života – o ovoj temi raspravljao je Prvi stalni odbor za mir i međunarodnu sigurnost;**
- 4. Fer trgovina i inovativni mehanizmi financiranja za održivi razvoj – o ovoj temi raspravljao je Drugi stalni odbor za održivi razvoj, financije i trgovinu;**
- 5. Korištenje medija, uključujući društvene mreže, kako bi se poboljšala uključenost građana i demokracija - Treći stalni odbor za demokraciju i ljudska prava;**
- 6. Posebna sjednica o ravnopravnosti spolova i rodno osjetljivim parlamentima;**
- 7. Izvješće IPU-ovog Odbora za poslove UN-a**

Ad.1. Izbor predsjednika 128. zasjedanja Skupštine IPU-a

Za predsjednika Skupštine aklamacijom je izabran Fernando Cordero Cueva, predsjednik Nacionalne skupštine Ekvadora, a za njegove zamjenike g. A. Burke iz Parlamenta Australije i g. O. Reyes iz Parlamenta Salvadora. Predsjednik Cordero rekao je kako je za njega velika čast predsjedati radom Skupštine. “Svjedoci smo”, rekao je, “nedostataka i posljedica sadašnjeg globalnog gospodarskog sustava koji karakterizira siromaštvo, sve veća nejednakost među ljudima, ekološke katastrofe, nesigurnost i isključenost.” Stoga je naglasio važnost tema zasjedanja, posebice u kontekstu velikih konzultacija na globalnom planu s ciljem oblikovanja novih Milenijskih razvojnih ciljeva nakon 2015. godine. Posebno je naglasio važnost glavne teme zasjedanja: *Od gospodarskog rasta do svrhovitog razvoja „Dobar život“: Novi pristupi, nova rješenja*, kao prilike parlamentarima iz cijeloga svijeta za razmjenu iskustava i predlaganje rješenja.

Ad.2. Razmatranje zahtjeva za uvrštenje hitne točke u dnevni red

Rasprava o hitnoj točki održana je u nedjelju 24. ožujka, u poslijepodnevnim satima. Predsjednik je izvijestio zastupnike da su pristigla ukupno tri zahtjeva za razmatranje:

- Može li se namjerno uništavanje svjetske kulturne baštine smatrati zločinom protiv čovječnosti? Uloga parlamenata u: 1) donošenju odgovarajućih zakona kojima se jamči zaštita svjetske kulturne baštine i 2) razvijanje odredaba međunarodnog

kaznenog prava kojima se kriminaliziraju ozbiljni napadi na kulturnu baštinu čovječanstva – Maroko;

- Uloga parlamenata u donošenju zakona kojima se dekriminalizira homoseksualnost i homosensualna djela između odraslih ljudi - Novi Zeland;
- Status sirijskih izbjeglica: Uloga parlamenata u postizanju sigurnosti i humanitarnih utjecaja na krizu u Siriji vršenjem pritiska na svoje vlade da preuzmu međunarodnu i humanitarnu odgovornost prema sirijskim izbjeglicama i podrže susjedne zemlje kako bi ih primile – Jordan.

Nakon što je obavljena žustra rasprava, za hitnu točku dnevnoga reda izglasan je jordanski prijedlog. Raspravi je prethodilo kraće izvješće zastupnika iz Parlamenta Jordana, koji je nazočno upoznao s alarmantnom situacijom kad je u pitanju broj sirijskih izbjeglica, jer je samo u prva tri mjeseca 2013. godine taj broj premašio 420 000 ljudi. Skrenuo je pozornost na to da do sada nisu realizirane obećane pomoći. Zastupnici su izrazili duboku zabrinutost za sirijski narod, te izrazili solidarnost s raseljenim osobama i izbjeglicama. Posebice je izražena zabrinutost što pojedine zemlje mogu biti prisiljene zatvoriti svoje granice za novi val izbjeglica.

Nakon trosatne rasprave konsenzusom je usvojena rezolucija kojom se pozivaju zaraćene strane u Siriji da odmah prekinu nasilje i pronađu mirno rješenje sukoba, te pozivaju države članice IPU-a da vrše pritiske na svoje vlade kako bi financijski poduprli sirijske izbjeglice.

Ad.3. Ogvornost za zaštitu: Uloga parlamenata u zaštiti života civila – Prvi stalni odbor za mir i međunarodnu sigurnost

Ovaj se Odbor ukupno sastao pet puta za vrijeme zasjedanja. Na prvome sastanku, održanom 24. 3. 2013., suizvjestitelji iz Južnoafričke Republike i Bangladeša predstavili su svoja izvješća i prijedloge rezolucije na osnovi kojih je vođena panel rasprava. Težište rasprave bilo je na odgovornosti u zaštiti života civila, osobito nakon nedavnih događaja na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi, te o ulozi koju parlamenti trebaju imati. Svi sudionici panela suglasili su se s ocjenom da parlamenti moraju imati značajniju ulogu te nadzirati akcije svojih vlada. Suglasili su se i glede toga da međunarodna zajednica prije bilo kakve intervencije mora iscrpiti sve druge mogućnosti za mirno rješavanje sporova. Također je istaknuto da bilo koja vojna intervencija mora biti izričito ovlaštena od Vijeća sigurnosti UN-a i treba imati razumne šanse za uspjeh. U raspravi je naglašeno da parlamenti moraju učiniti sve kako bi u sukobima zaštitili živote civila, osobito žena i djece. Konsenzusom je usvojena rezolucija u kojoj se pozivaju svi parlamenti da putem zakonodavstva zaštite svoje stanovništvo od genocida, etničkog čišćenja, ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, ratificiraju Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda te nadziru akcije svojih vlada u borbi protiv terorizma.

Ad.4. Pravična trgovina i inovativni mehanizmi financiranja za održivi razvoj – Drugi stalni odbor za održivi razvoj, financije i trgovinu

Drugi stalni odbor održao je sastanke 23. i 25. ožujka, a rasprava je vođena na temelju izvješća koje su pripremili suizvjestitelji g. X. de Donnea (Belgija) i g. Chitotela (Zambija). Poseban naglasak stavljen je na pitanja održavanja odgovarajuće razine financiranja u vrijeme gospodarske i financijske krize, kao i potrebu istraživanja potencijala inovativnih mehanizama financiranja (privatni fondovi za zdravstveni sektor, porez na devizne transakcije i korištenje jamstva i osiguranja). Zastupnici su iznijeli nekoliko prijedloga kojima su obogatili sadržaj nacрта izvješća. Panel rasprava poslužila je kao podsjetnik na to da se održivi ciljevi razvoja ne mogu postići bez uvođenja novih financijskih pristupa i ispravljanja neravnoteže u konvencionalnoj trgovini, koja tradicionalno diskriminira najsiromašnije i najslabije. Konsenzusom je usvojena rezolucija kojom se apelira na vlade i parlamente da podrže pravičnu trgovinu i uključe je kao sastavni dio ciljeva održivog razvoja nakon 2015. godine. Osim toga, u rezoluciji se traži da parlamenti i vlade istraže inovativne, otvorene i transparentne mehanizme financiranja, kako bi se omogućilo učinkovitije financiranje pravičnih trgovinskih projekata. Rezolucijom se također apelira na vlasti da učine više u borbi protiv korupcije i udruže snage u borbi protiv porezne utaje. Potiču se parlamenti i vlade da istraže nacionalni, regionalni i međunarodni potencijal sljedećih inovativnih izvora financiranja:

- porez na financijske transakcije, u različitim oblicima;
- oporezivanje emisija ugljičnog dioksida, u različitim oblicima;
- oporezivanje globaliziranih aktivnosti, kao što je zrakoplovstvo i pomorske djelatnosti;
- korištenje garancija i osiguranja kako bi se poticao razvoj privatnog financiranja.

Ad.5. Korištenje medija, uključujući društvene mreže, kako bi se poboljšala uključenost građana i demokracija - Treći stalni odbor za demokraciju i ljudska prava

Panel rasprava o ovoj temi vođena je na temelju izvješća suizvjestitelja C. Charltona (Kanada) i gđe T. Kubayi (Južnoafrička Republika). Panel rasprava bila je dobra prilika za razmjenu iskustava između zemalja. Zastupnici su se suglesili u ocjeni da su društvene mreže korisne u privlačenju mladih ljudi za sudjelovanje u demokratskim procesima. Istaknuta je važnost demokracije i slobode izražavanja. Mnogi su zastupnici u svojim obraćanjima spominjali digitalni jaz između žena i muškaraca, razvijenih i manje razvijenih ili nerazvijenih zemalja, između urbanih i ruralnih područja, te su predložili da međunarodna zajednica podrži one zemlje kojima je potrebna pomoć za prevladavanje digitalnog jaza. U četvrtak 28. ožujka usvojena je rezolucija u kojoj se pozivaju parlamenti na aktivno pružanje informacija javnosti o parlamentarnim raspravama i procedurama, te da razviju strategije i smjernice za bolju uključenost građana, dopuštajući ljudima da stvaraju mreže, motiviraju jedni druge i aktivno sudjeluju u procesu donošenja odluka. Također se u rezoluciji apelira na

parlamente i parlamentarce da poštuju pravo na slobodu izražavanja, a na korisnike društvenih mreža da se suzdrže od govora mržnje i poticanja na nasilje.

Ad.6. Od gospodarskog rasta do svrhovitog razvoja „Dobar život“: Novi pristupi, nova rješenja – odnosno kako gospodarski rast možemo preusmjeriti prema blagostanju

Ova tema zasjedanja izabrana je kao dio globalnog promišljanja o razvojnom programu i ciljevima budućeg održivog razvoja nakon 2015. godine koji će se odnositi i na razvijene i na zemlje u ravoju. U plenarnoj raspravi riječ je uzelo više od 300 izaslanika. Većina govornika naglasila je da demokracija, sudjelovanje, transparentnost i odgovornost predstavljaju temelj demokratskog upravljanja, što je nužno za napredak koji se ne može ostvariti bez poštivanja univerzalnih vrijednosti demokracije. Istaknuta je važnost ukidanja rodnih nejednakosti u kreiranju politika blagostanja. Naime, žene, iako čine polovicu svijestke populacije, i dalje su u daleko nepovoljnijem položaju u svim sferama života. U mnogim državama članicama IPU-a postoje diskriminirajući zakoni koji ženama oduzimaju gospodarske mogućnosti, veće plaće i pristupe kreditima. U većini zemalja još uvijek postoje barijere koje sprječavaju žene da obnašaju političku dužnost. Svi govornici naglašavali su važnost smanjenja golemih nejednakosti i mogućnosti koje danas postoje unutar i između zemalja. Naglašeno je da poticaji i propisi na tržištu moraju biti jednaki za sve. Ocijenjeno je da prijelaz na politike blagostanja neće biti lak, ali su cijelom svijetu potrebna značajna eksperimentiranja. Osim toga, privatni sektor mora biti lider u otvaranju novih radnih mjesta, a prednost treba dati nezaposlenim mladim ljudima i ženama. Vlade su pozvane da usvoje mjere koje će ciljano poboljšati ekonomske, socijalne i ekološke politike za dobrobit svih ljudi. Mjerenje nacionalnog blagostanja pomoću BDP-a bit će ključno u redefiniranje rasta, ne samo u smislu materijalne proizvodnje i potrošnje nego i u smislu društvenog i gospodarskog napretka. Svi sudionici plenarne rasprave suglasili su se glede toga da promišljanja o novom gospodarskom modelu razvoja zahtijevaju drukčiju vrstu globalizacije: onu koja se više temelji na solidarnosti i suradnji nego na nesputanom natjecanju. Politike blagostanja zahtijevaju da svi građani, posebice ranjive skupine poput žena, mladih i siromašnih, sudjeluju u donošenju odluka. Ključna dimenzija blagostanja je moći sudjelovati u donošenju odluka koje utječu na naše živote. Sudjelovanje, transparentnost i odgovornost su ključni stupovi demokratskog upravljanja i ono što osposobljuje održivi razvoj. U tom smislu bit će važnije nego ikada za parlamente da potvrde svoje legitimno mjesto u procesu donošenja odluka kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. U raspravi je ukazano na ključnu ulogu parlamenata u cijelome ustroju demokratskog upravljanja, odnosno parlamenti su ti koji trebaju imati središnju ulogu u postizanju budućih ciljeva održivog razvoja.

Sjednica Upravnog vijeća IPU-a

Na sastanku Upravnog vijeća, glavni tajnik IPU-a Andres Johnsson upoznao je zastupnike s godišnjim financijskim izvješćem i revidiranim financijskim izvješćem za 2012. godinu. Po prvi puta u povijesti su financijska izvješća pripremljena potpuno u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima javnog sektora (IPSAS). Konačan rezultat za 2012. godinu pokazao je da je IPU ostvarila ukupan suficit u iznosu od 1.015.711 eura. Kako je pojasnio tajnik, rezultat je to povećanog dobrovoljnog financiranja u protekloj godini, kao i ušteda u kadrovskim i administrativnim poslovima. Vijeće je prihvatilo izjavu predsjednika IPU-a u kojoj je izrazio zabrinutost zbog državnog udara u Srednjoafričkoj Republici, gdje je naoružana skupina preuzela vlast i raspustila izabrani parlament. Vijeće je također prihvatilo prijedlog za održavanje 130. zasjedanja Skupštine od 10. do 13. travnja 2014. u Bakuu, pod uvjetom da azerbajdžanska vlada jamči svim državama članicama dobivanje vize za dolazak na zasjedanje. Pozdravljeni su pozivi vijetnamskog parlamenta da 132. zasjedanje Skupštine 2015. godine bude održano u Hanoiju, te 2016. u Zambiji. Od Tajništva IPU-a zatraženo je da poduzme uobičajenu istraživačku misiju. Usvojene su i predložene teme za 130. zasjedanje:

1. Doprinos parlamenata svijetu bez nuklearnog naoružanja – Prvi stalni odbor za mir i međunarodnu sigurnost;
2. Prema razvoju otpornom na rizike: uzimanje u obzir demokratskih trendova i prirodnih ograničenja – Drugi stalni odbor za financije, trgovinu i održivi razvoj;
3. Uloga parlamenata u zaštiti prava djece, osobito djece migranata bez roditelja, te sprečavanje njihovog iskorištavanja za vrijeme rata i sukoba - Treći stalni odbor za demokraciju i ljudska prava.

Članovi Izaslanstva PSBiH su za vrijeme zasjedanja djelatno sudjelovali u radu geopolitičke Skupine G12+. Na sastancima su razmatrane teme dnevnog reda jesenskog zasjedanja skupštine u Ženevi, aktivnosti Upravnog vijeća IPU-a i nominacije za upražnjena mjesta u radnim tijelima. Članovi Skupine u radnim tijelima IPU-a predstavili su rad u proteklome razdoblju, dok su izvjestitelji predstavili izvješća za panel rasprave. Na sastanku je obavljeno glasovanje i o zahtjevu Parlamenta Ukrajine za priključenjem Skupini. Iako je u raspravi koja je prethodila glasovanju bilo oštrih protivljenja zbog nepoštivanja ljudskih prava i političkih sloboda u Ukrajini, te su osuđivani kazneni postupci i tužbe protiv Julije Timošenko i bivših članova vlade, dvotrećinskom većinom glasova je Parlament Ukrajine izabran u članstvo Skupine.

Izaslanstvo PSBiH sudjelovalo je i na panel raspravi o borbi protiv trgovine drogom, u kojoj je sudjelovalo više od 100 zastupnika iz preko 70 država članica IPU-a. Moderator panel rasprave bio je Lord Dholakia iz Doma lordova Britanskog parlamenta. U vrlo burnoj trosatnoj raspravi sudionici su imali priliku podijeliti iskustva svojih država u borbi protiv trgovine drogom, postavljati pitanja i davati komentare. Kao ključna pitanja identificirani su siromaštvo i nejednakost. Suglasili su se da problem droga nadilazi nacionalne parlamente te

se borba protiv kriminala mora voditi na globalnoj i regionalnoj razini. Na panelu je naglašena važnost jačanja parlamenta i drugih vladinih institucija kao jedan od načina borbe protiv korupcije i trgovine drogom. Stoga je potrebno unaprijediti međusobnu suradnju u ovome području. Panelisti su oštro osudili kriminalne aktivnosti i zauzeli stav da je nužno voditi odlučujuće i organiziranije borbe protiv ilegalne trgovine drogom i svih popratnih kriminalnih aktivnosti. Panel raspravu pratili su mediji iz cijele Latinske Amerike.

Na marginama zasjedanja članovi Izaslanstva PSBiH imali su bilateralne susrete s izaslanstvima Srbije, Hrvatske, Azerbajdžana i Velike Britanije. Na sastanku sa srbijanskim izaslanstvom bili su Nada Kolunžija, Marija Obradović i Vladimir Marinković, a s hrvatskim Dražen Đurović, predsjednik izaslanstva. Na sastancima je razgovarano o položaju i nastavku suradnje zemalja unutar IPU-a. Sugovornici su se suglasili da zemlje regije trebaju razmjenjivati iskustva na putu k europskim integracijama, ali i dalje zajedno nastupati u Interparlamentarnoj uniji.

Također, članovi bh. izaslanstva susreli su se i s izaslanstvom Azerbajdžana, koje je predvodio Valeh Alasgarov, predsjednik izaslanstva. G. Alesgarov izarazio je zadovoljstvo prijateljskim odnosima dviju zemalja koje, prema njegovim riječima, imaju mnogo sličnosti i dugu tradiciju. Zahvalio se članovima bh. izaslanstva na usvojenoj Rezoluciji o Azerbajdžanu u Parlamentarnoj skupštini BiH.

Na sastanku s britanskim izaslanstvom u IPU-u, koje je predvodio Robert Walter, razgovaralo se o aktualnim političkim prilikama u BiH. Parlamentarci iz Velike Britanije zanimali su se za razloge zbog kojih Bosna i Hercegovina u posljednjih mjeseci stagnira na putu pridruživanja Europskoj uniji i članstvu u NATO-u. Na sastanku je izražena bezrezervna podrška BiH i njezinim građanima na tome putu, ali i naglašeno da se bh. dužnosnici što prije moraju dogovoriti o strukturnim reformama i ustavnim promjenama koje će BiH što prije integrirati u EU. Zahvalili su se na nedavno upućenom pozivu za posjet BiH te predložili da posjet bude organiziran u drugoj polovici ove godine, a točan termin posjeta treba dogovoriti diplomatskim putem.

Izvešće pripremila:

Marina Mijačević,
tajnica Izaslanstva PSBiH u IPU-u

Izvešće odobrio:

Drago Kalabić,
predsjedatelj Izaslanstva PSBiH u IPU

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a